

Poklad.

Historický obraz od
Aloise Jiráka.

Vstoupil do vnitř. V prostých prostorách mezi stěnou a kamením nebylo ovšem nic vidět. Již za chlapčeví alchymie, že tu někde nějaký sklep, ale málo kdo se tam odvažoval, poněvadž pověstí o "modřivém dole" rozšířená obydlenými divnými zjevy a vyvolání jej za dějště neveselých událostí.

Tomáš brzo našel vstup k podzemnímu místnosti. Ale když krovinu odhrnul stánu na prvních schodech, zastavil se a rozmyšlel. Tma tmou před ním zela a v ní jako v černé, nekonečně hlubinné mízely příkré schody. Bůh ví, jak hluboko jsou. — A co tu bude světa. Že na ně zapomněl! Ale je to doupat, věru dobře se hodí za útulek stěhanému. Ze na zámečku na to nepřipadli! Zajisté se tu skrýval a snad tu ještě je.

Tomáš chvíli se rozmyšlel a na stolechal. Pak se obrátil a zamířil domů. Než z lesa vyšel, nachytil se den a jasný, zimní soumrak sklonil se na všecky krajiny. Tomáš byl by se rád ještě jednou se světem navrátil, aby za tepla tajné hřízdečko, dokud by ptáček nevytěl, vyšetřil, ale když se za sebe podíval do šera víc a více houstnoucího, v němž tmavé mléčivé lesy zapadaly, a když vzpomněl sobě na smutné místo "modřivého dolu", na rozvalinu a především na černé sklepení, přešel ho chud. Sám tam nechtěl a jiným říkáti také ne.

Domů však nezamířil. Zůstal na pokraji lesa, tam, odkud dobře bylo vidět na Bartodějské chalupu. Dlouho tu stál a zase přecházel, s lidivě vyhlížející. — Než ne nevypátral. Setmělo se, chladně přibývalo, a z lesa vanul ostrý vítr, nesa s sebou šumot stromů. Tomášovi byla zima; ale přemáhala se, zůstal, čekaje, že někdo z chalupy vyjde a snad do lesa zamíří. Ale tma houstla, nastal večer a z chalupy se nikdo neukázal. V oknech jejich zakmitlo se světlo a rudá zář jeho proudila do tmy.

Tomášovi nedalo. Vyšel z lesa zamířil přímo k samotě, k níž potom se blížil jako zloděj. Tomáš byl drzý, ale se starým Bartodějským nerad by začal, a to zvláště dnes. Příkradl se až k oknu, nachlédl, však nic divného nespazřil.

Starý seděl u stavu a vyřezával, Frantina se kmitla jednou světnicí, pak ji už neviděl.

Mrzut odtrhl se od okna a přišel se domů. Když však byl asi o dvě hodiny později se tu zastavil, byl by spatřil, že k Bartodějské samotě přišel jakýsi muž, že tu zaklepal, a pak do síně vklouzl. Viděl by také, že hned na to starý Bartodějský ven vyšel, všechny oknice zavřel, tak že jen jejich skulinami drala se ven slabá, zardělá zář.

Pozdní host se u Bartodějského dlouho nezdržel. Asi za půl hodiny vyšel ven. Bartodějský stánu u domovních dveří, kde mu na rozloučenou ruku podal, Frantina pak vyprovázela jej kousek dále, a začla až k lesu, aniž to zpozorovala. Vždyť kráčešla se svým ženichem, jenž na dlouho očištěl.

Naposled se objali — již Václav zmizel ve tmavém lesním stínu; Frantina volným krokem, smutně domů se ubírala.

Mladý emigrant nezamířil k "modřivému dolu", ale hrál se borem, aby se dostal na slivnici, kterou jej krajský dragon ohehdy byl sehnal. Sám Bartodějský tak nastávajícímu zeti poradil. Václav totiž, když byl dlouho z večera nadarmo v útulku svého někoho očekával, opustil jej v noci, aby se na Bartodějského samotě přesvědčil, co se přihodilo, když odepole také z nensadně se nauil ukrýt.

Staral se o svou práve sobě zaslibenou nevěstu. Shledal ji zdráva a dosti veselou, když však uslyšel, co se jí přihodilo, nemálo se na smělého synka rozhodl. — Avšak rozvášněný starý nedal mu času a vybil jej, aby se ra-

deji na cestu vydal, že sice ve svém úkrytu byl by jist, ale že by snad tak hned nemohl se odhodnouti a jim že by nebylo možné dříve jej zasoborati, poněvadž budou jak jejich chatu tak i rozvalinu v "modřivém dole" píl-ně strážiti. Toho se starý Bartodějský dle svých zkušeností pevně naděl.

Václav to uznal. Proto her meškání, ač ne rád, přichystal se nad vyléhad a pak se rozloučil. A přece odnět veselí než jindy odehával. Nesl s sebou naději, že se na jaře sem vrátí a že pak odnět nebude sám odeházeti; ale s milou družkou svou.

Záhy druhého dne byl už Tomáš zase v "modřivém dole". — Ozbřoben notnou ankoviací a světleš s dostatek opatřen spustil se v rozvalinách po schodech do zátočky husté tmy. Otmny se na dně, rozhlížel se po sklepení a byl značně zklamán. Vůde samý rum, tu hromada kamení, a nikde ani stopy člověka.

Svítil si bedlivě do všech koutů, než nikde nic. Ani popelku, ani uhlíka. Tu že by ten emigrant se mohl zdržovati. Znova se rozhlížel. Pak vyšel ven a mrzut vracel se domů.

Od té chvíle však neustal Loudal se kolem chalupy, síňal, špehoval, vyptával se, zachyčel k "modřivému dolu" a tam číhával, jako by čekal na nejkrásnější zvěš — až i kamarádi si toho všimli a domýšleli se počali, že Tomášek dal se na pytláctví a všimní si příliž dobře položených ok. — Promarnil tím mnoho času, ale divná věc, panímáma, jindy dost a dost ostrá a synka do díla honí, teď ani jednou neřekla: "Co pak to může být!"

Za nedlouho tyto vycházky Tomášovi se znesnadnily. Napadl totiž snů a přes tu chvíli teď strhly se vánice, jež až dosud byly tak vzácnými. Když tak jednou Frantina stojie u okna hleděla ven, jak vítr kotouče sněhové žene, a k samému jejich práhu smotá, myslila na Václava, kde za te nepohody kráčí, je-li někde v širém poli, a je-li už v bezpečnosti. — "Vidíš, Frantino, kdyby se jen málo byl ještě pozdržel, jaká by to byla potíž. Snůh by jim o stu ukazal —" pověděl Bartodějský, stánu vedle své deery. —

Tak nastala doba, které se doktor Kamenický lekal, jakmile se na své stanovisti ubíral, doba krátkých dní a dlouhých večerů, chumelie a vánice, doba, jež v osamělém městečku v lesním zákoutí stává se tak nudnou a nekonečnou. Než mimo nadání nebylo tak zle.

Práce a zaměstnání, jemuž se horlivě oddával, měl dost, nad to volně chvíle užíval ke studiu a čtení, o milou společnost také nebylo tak zle, jak se domníval, že bude. Dlouhé večery zimní trávival buď sám se bavě s milými přáteli, které za dne zavíral v kufru, nebo meškál ve společnosti patera Roktyty. Někdy pozván byl k hraběti, a nímž v šachy hrával, nebo nějaký fyzikální pokus v laboratorii jeho zkoušel. — Jednou, když na večer ve klenuté místnosti experiment právě dokonali, podivil se doktor nemálo, když se hrabě ho pojednou otázel, včelí, co hrabě Saint Germain o svých nádberných diamantech tvrdil, že je totiž chemickým způsobem zhotovil.

Kamenický odnět upřímně, že tomu sotva tak, že jsou snad jen výborná imitace.

"Tož tedy také nevěříte, že lze připravití válečný prášek msterias primas?"

Doktor ihned neodpověděl, usmívaje se pohledl na hraběte. Na stoleku dosud hořel lůh a plápolavá žlutá modravá zář jeho kmitala se na tváři slechticově, jehož tmavé oči divně zářily a tkvěly na mladém lékaři. Nedobře se odpověděl, dále se ho tázal:

"Nevěříte? Ani v elixír životní?"

"Ani v elixír lásky, jež by ve chladném dostatek srdeci hodu cíť vašejmó lásky?"

"Taky nevěříte?"

"A proč?" otázal se hrabě od jak prude.

"Protože mi věda zapovídá."

Brzo na to byl Kamenický pro-palován. Dobře pozoroval, že hrabě nemal dubřer mrt — a že zřejmě krom obydlené vs vszu laboratorii. Když o tom druhého dne přišel svému Roktyty vypravoval, nemal se teno a pravit:

"Věda, lid se neměří. Vypravuji sobě, že hrabě věruje, on by opravda — toť elixír životní!"

"A elixír lásky!" zasmál se bezděky doktor. — "Ale tak to je — věda přišla do módy, páni sobě — ní zahrávají, aby se jen pobavili, a proto hra se unaví. Pravdu má Leibnitz, že se člověk konečně sám stane rozumím a věda že se mu stane rukou. Pak nastane fantastika a věc, co má půvab tajemného a zázračného."

Ale sám se dal Kamenický "tajemným" také přivábiti. Bylo to věru tajemno, ač ne zázračno. Nevyšel mu z mysli, jak se s mladou slečnou v "modřivém dole" setkal, jak ho tam varovala. Pátral, došlo-li se dnuvával, nebo je-li slečna proti abběovi, anebo jaká vůbec v tom přičina. Dost přemýšlel, dost pozoroval, ale dosud bez výsledku.

Největší překážkou mu ovšem bylo, že Renata málo kdy spatřil. Viděl ji někdy z dáleka, někdy, když z hraběnkou si na saňích vyje, časem také v kostele.

Někdykřáťe jí mohl z blízká pozorovati, a to bylo, když u hraběte se sešla komorní kvarteto. Stal se nyní Kamenický vedle abbéa Stajda stálm — posluchačem, a sem také přicházela Renata s hraběnkou. Usedl do křesla, abě pak zanedl obydlené vedle hraběny a Kamenický stoji stranou poněkud ve stínu volně měl rozhled. Pohled jeho tkvěl nešťastně na Renatu.

Hned jak poprvé ji spatřil a přítelzem kaplanem o ní rozprávěl, vyznal se, že ho velmi zajímala. Tím více ho poutal její zjev od oné události v "modřivém dole". Všiml si, jak je vždy vážná, tichá a mírná, oči s ní nespuští, když podléháje dojmu tklivě, lahodně hudby, bezděky hlasu pochýlila a na okoli své zapo-mínaje, v svět eitiv a myšlének, zvuky vykonzient, zablouznila.

Kamenický nedbal hudby, usledoval její věc a myšlének, ale hleděl jen na zamýšlenou slečnu, a vtálené adagio, jak mu v tu chvíli připadalo.

Jinak v chování svém k němu nijak se nezměnil. Nikdy by zřejmě netušil, jak přátelsky se k němu zachovála; Kamenický píl-ně pozoroval a dohře si všiml, nestihne-li snad její pohled, avšak nepodařilo se mu. Za to mu neubrálo, že abbé, jehož se zřetete nepouštěl, si zářného tak neváma a po očku nepozoruje jako Renata. Často také na krajčel se zadíval, a Kamenickému se zdálo, jako by zvláště na hraběte hleděl.

Mladý doktor byl by upřímně rád, kdyby mu bylo možno aspoň okamžik se slečnou z Témie o samotě promluvit, avšak nebylo mu popřáno. Byl již povědčen, když někdy, pozván ja u hraběte, s ní ve společnosti se setkal. Ale to stávalo se zřídka kdy.

Bývalo to za těch zimních, dlouhých večerů v útulné zařízeném salonu s hebonukými křesly, s bohatým nábytkem a tiskrkami z bronzy a čirského porcelánu na stěm mramorového krbu, v němž veselý oheň plápolal.

Mírné světlo voskových svíček rozlévalo se komnatou, v níž malá společnost skládající se z hraběte, abbéa, Kamenického, kaplana, někdy také z paní hraběny a slečny z Témie, bavila se hovorem o všech místních i tehdejších velice oblíbených a módou rozšířených: o tajemných zjeveních, divných snech a tušeních, o záhadných a podivuhodných výkonech jednotlivých mužů v obora magie, také o všech politických, zvláště pak o vojných patentech a nariadeních za nové vlády císaře Josefa.

Málo kdy se hrabě rozhovořil. Stojie nebo sedě opodál své manželky, bedlivě a s úctetostvím naslouchal, jmenovitě vypravováno-li o všech záhadných a mystických. Někdy také sám něko-

lík slovy prohátil, ale o vědění, které měl za mlád na hrabě, nikdy ani slovem se nezamínil. Renata si toho dobře všimla. Hrubský pohled jeho býval chladný, někdy však leskl se podivným oheňm, že si toho až Kamenický všiml. Abě se tomu tak nedivil jako on. Mladý doktor také usetnou se tu v duchu zasouřil na jezuitu pro jeho hladkou řeč, jež všecka k tomu směřovala, zhu-ata pravdy a důstojnosti nešetřil, aby jen došla obliby v vrchnosti.

Tak se stalo, že někdy neuvědomil své mínění dal na jevo, a tu způsobem strhá se mezi ním a mezi abbém malá potýčka. Bylo to obydlené a ohledu na společnosť a místo, vlastně jen rychlé skřivení měsíc, několik rozmachů lehounce a jako letmo, však za to dosti citelně vedených, z něhž však bylo znáti, jak oba šermíři mají nabroušeno a že jednou parádni ten kerm v tuhý a zjevný souboj se promění. V zamlounutí své ani doktor, ani abbé to nepozorovali, že lica té, kterou oba tak píl-ně pozorovali, za takové příležitosti se oživuje, a že klidná jindy Renata plna děsí zápas jejich slohuje.

Tak jednou jmenovitě zavědla na řeč na francouzské encyklopedisty, proti nimž Steydl zavědlostrou filipiku, jmenovitě pak proti Voltairovi.

Dokud hájil církve proti jeho útokům, dotud Kamenický mlčel, jakmile však jal se tončiti na to, že takový neznaboh, jak ferney-ského filosofa nazýval, požíval ještě přese všechno veliké mozi a neohyděného čtvi u panovníkův a panovníce, že k vůli němu pouhouřila se nejen celá Paříž, ale akoro celá Evropa, žádající, aby znova prozkoumány byly pře několikrá přámem své utrácených kněžev evangelikův, a že k vůli němu spravedlivé rozsudky zákoných soudů byly zrušeny, tu se Kamenický ozval, a to tím rozhodněji, že byl abbé Steydel neváhal, několik nesprávných udájev uvéstí.

"Jean Calas, Pavel Sirven a j., jichž se Voltarie ve jménu lidčnosti a smášenosti tak horlivě ujal, byli oběmi nevinnými, a že nespravedlivé rozsudky o nich byly zrušeny, to není věru poslední zásluhu toho prý lehkomyslného spisovatele, jenž po všechna tři léta co za nešťastného Calasa bojoval, se ani neusnul. A proč by la Paříž a všecka Evropa při něm v tom zápasu, když hájil nespravedlivé věci? On stál v čele všech, kteří s jásotem uvítali jeho hleto: "Rozum a smášenost!" — Četl jste, pane abbé, jeho spis o toleranci, kterým vznešený svůj boj započal!"

"Mně netřeba ho čísti — a pak se obávám, že by mne snad nahnázil a že bych, až by krajský dragon přehajšeho kaeře a emigranta stihal, dragonovi cestu zmátl a kaeřovi na svobodu pomohl."

Abě pohledl átkodlibě a vítězoslavně na Kamenického, jako by jist byl, že mu zadal pádnou ránu.

Ten však nezaleknuv se hbitě odpověděl:

"A já kdybych ani toho spisu Voltairova nečetl, opravdu bych tak učinil. Nemohl bych věru vydati soudu člověka, jenž jest jiného přesvědčení, jině víry nežli já — Nemohl bych tak učinit, jako bych nemohl udati, že tu v městečku zřídilo se katolické bratrstvo bez povolení úředního, jehož dle císařského patentu je nutno, a že tu lidé vybízejí se k poutěm, ať i to čelí proti zákonu."

Mluvě upíral zrak na abbéa jenž sebou ve křesle živě hnal a jehož hrdlo i líce hněvem zbránštůrky.

DRA. PETRA

HOBOKO

je to lka, jež chová zkouška více než sto roků stářího užívání. Zlepšuje krev, posiluje a usvětluje vlnu tělesnou soustavu a dodává sílu k bohatě živitinnému životu.

Připraven z čistých, zdravých poskylujících kořenek a bylin, neobsahuje nikdo, leč pouze to, co prospívá k dobru. Má málo, pakli vůbec nějaké léky sobě rovné v léci.

CHURPKY, RÝVMATISMU, ŽALUDECNÍCH, JATERNÍCH a LEDVINOVÝCH NEMOCÍ.

Není to lék křikáček. Jest dobřího povze zvláštěmí jehotm. Adresa
DR. PETER FAHRNEY & SONS CO.,
2801-17 Washington Blvd. CHICAGO, ILL.
(V Kanadě se dovězí bezú ciz.)

Tímto obznanuji všem setatím státním i součným příručím, že vlastním

HOTEL "PRAHA,"

který jest úplně novou výpravou vším vnitřním zařízením, chráně se korován s kile krajane, zavítavši do Omahy, udrženo nyní řádnou a čistotu a pohodlí to nejlepší, chuťka jídla z pražské kuchyně všecky napobíjí. U přízeň místních i zahraničních krajův setava zářá

JOSEF PIVONKA

Roh 13. a William st. OMAHA, NEBRASKA

Puritan mouka

ZÁRUKA — Spotřebujte platy pytlík, a nepodaří-li se vám upéct nejlepší chléb, jaký jste kdy peklí vraťte prázdny pytlík svým obchodníkovi, jenž nahradí vám bez úmátek vaše peníze.

Odborné mléto a nejlepší pšenice v Americe.

Všechni groceristé ji mají na skladě.

WELLS-ABBOTT-NIEMAN CO.
Schuyler, Neb.

věd hledal a ji potom tak ma snadě měl.

Co pověděl, bylo pravda. Proto abbé nemohl odpovědět, proto také se žněl pobouřenou odehával, on to byl, jenž nechtěje uznati práva mozi sváté v těchto záležitostech, bez dovolení úředního v městečku bratrstvo založil.

Abě nesnesl jiného mínění; hned od počátku byl doktor Kamenický v jeho nelásee, poněvadž Steydel záhy poznal, že je vtělený opak jeho smáření. Několykřáťe se setkali, nikdy však abbé tak se nerozjířil, jako po tomto zápasu o Voltairovi. Poznal, že má nebezpečného protivníka, jenž se nedá jednou ranou odstrániti, cítil, že tentokrátie jemu podlehl. Poznal na oživlé tváři zamklého hraběte, že doktorovi přiznává vítězství a také mu ho přeje, a druhého dne také poznal, že ani hraběnka s ním zcela nesusohlala, když o Kamenickém řeč zavědla a kousavě o všerejší disputaeti se zmínil. "Tož by ten vyslanec pekelných frajmourů všechem dům na ruby obrátil a ku svěmu vyzvání polehoučku převedl!" v duchu zasořil, již na nový úklad a boj pomýšleje.

Od Vavřinka byl dobře zpraveno o tom, co se v "modřivém dole" událo, slyšel vše i s přídatky, jejichž přívodkyne byla zbožná Celerka. Zaradoval se v duchu, vítaje zprávy ty za med — avšak také byl opatrným a nejprve hraběnkou o tom promluvil. Tak pak nemeškala vyptati se u Renaty, jelikož svědkyně, a tu o všem šíp, který abbé kul na Kamenického z oné události, otupěl tak, že radno nebylo v tu chvíli ho vystřeliti.

Avšak nadobro v zapomenutí to abbé neuložil.

Duch jeho, jenž vášnivě rád podzíral a úklady strožil, měl nyní mnoho látky a práce. Poprvé v její hudbě, svolává častěji kvarteto, zve horlivě k jeho produkci manželku, zajisté proto, aby slečna častěji vidal.

A když přišli, stihl abbé každé jeho hnutí, každým pohledem. — Zdálo se mu také, že dosud nikdy tak často nehrály serenády a kusy piné milostné ošhy.

A Renata! O ta tichá, klamná vodička! Klopí očka, vyhýhá se pohledu zamilovaného hraběte, dělá, jako by nerozuměla, nevěděla. Je opatrnější, chytrá, čehož se do ní nedomyšlel; a přece nedovede se tak přetvářiti, aby nebylo pozorováti, že se v mysli její něco závažného děje. Však i sama hraběnka ohehdy se ho ptala, nežděl-li se mu, že Renata je od nějakého času vážněji, jaksi zamýšlenější.

Hrabě nyní častěji než kdy jindy býval o samotě, buď ve svém laboratorii nebo ve své pracovně.

V onom pokusu strožil; zhusta však uprostřed fyzikální práce ustal, se zamýšlil, nebo zdíval se ven do pusté zahrady, kde mezi holými stromy a křovinami honily se kotouče sypkého sněhu.

V pracovně býval méně roztrázen. Zapisoval tu bedlivě vše o své zamílované práci a myšlénce; o kvápaní pokladu v rozvalinách starého hradu. Zaznamenával, co denně vykonáno, co podniknuto, aby našel konečně tajemné, záhadné místo, kdež touha jeho rozložil plán podzemních chodův jeho, které již byly známy a které propátral.

Nad těmi zhusta za dlouhé chvíle stál, přemýšleje. Kombinuje, naznáváje, kam dále asi povedou, jak se spojují, jak je prozkoumaní starého hradu a tam upoklízetí a v ní pátrati, aby vedla k žádoucímu cíli.

Jako labyrinth jsou již ty, které poznal, a ještě jim není konce. Kdož ví, jaký labyrinth ho ještě očekává.

A když konečně z hlubin zemských, ze tmy spletitých chodův v duchu vyšel ven na denní světlo, stanul bezděky na vnitřním nádvoří starého hradu a zahlédl uprostřed rozvalin na kameni ostružinou ovitým zahlédl jako světlý, žaravný zjev mladou dívku půvabného obličejie, divně mocného pohledu.

Ty tam byly tajemné, černé chodby. Nedbal teď jejich pokladu. Všecka jeho mysl přitula k tomu zjevu, a čím dále na něj mýšlila, tím více se rozobňovala. A již začal hrabě v duchu koridorem a stanul v útulné komnatě, v níž meškala ta, jež jej blážíla i soužila — Renata.

O andělské té dívky! Noví, ne tuší, jaký cit rozplámenila v jeho srdci!

Té palčivé, šízravé vášni! Lekal se jí a bránil, chtěl se třísti i manželky i Renaty, a přece zas neodolal vášnům myšlénkám, když všecky k jejímu libému zvuku zalétaly, nezapuzoval jich, ne mohl.

(Pokračování.)